

Sygn. akt III Cz 1995/14

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący-Sędzia: SO Magdalena Balion - Hajduk (spr.)

Sędziowie: SO Anna Hajda

SR (del.) Łukasz Malinowski

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2015 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym sprawy

z powództwa T. B.

przeciwko (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w Z.

o ustalenie

na skutek zażalenia pozwanej

na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 2 września 2014 r., sygn. akt I C 383/13

postanawia:

1. **oddalić zażalenie;**

2. **przyznać adwokatowi B. B. od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Zabrze kwotę 73,80 zł (siedemdziesiąt trzy złote i osiemdziesiąt groszy), w tym kwotę 13,80 zł (trzynaście złotych i osiemdziesiąt groszy) podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu powodowi w postępowaniu odwoławczym.**

SSR (del.) Łukasz Malinowski SSO Magdalena Balion - Hajduk SSO Anna Hajda

Sygn. akt III Cz 1995/14

UZASADNIENIE

Rozstrzygnięciem zawartym w punkcie 2 wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze z dnia 2 września 2014r. – w sprawie z powództwa T. B. przeciwko (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Z. o ustalenie – odstąpiono od obciążania powoda kosztami postępowania.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy jako podstawę prawną swojego rozstrzygnięcia wskazał art. 102 k.p.c. Sąd ten uwzględnił szczególną sytuację powoda, który jest osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku, korzystającą z pomocy społecznej.

Zażalenie od tego orzeczenia wywiodła pozwana, która domagała się jego zmiany poprzez zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz kosztów postępowania odwoławczego. Skarżąca zarzuciła orzeczeniu naruszenie prawa procesowego tj.:

- art. 102 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż w niniejszej sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek będący podstawą zastosowania tego przepisu, podczas gdy w rzeczywistości okoliczności takie nie istniały,

- art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 354 k.p.c. poprzez zaniechanie podania w uzasadnieniu rozstrzygnięcia wszystkich elementów podstawy faktycznej tj. ustalenia faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz wyjaśnienie podstawy prawnej postanowienia z przytoczeniem przepisów prawa.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwana przytoczyła szereg judykatów Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych. Stwierdziła, że w niniejszej sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, o którym stanowi art. 102 k.p.c. Wskazała, że powód niemalże od początku trwania postępowania reprezentowany był przez profesjonalnego pełnomocnika, a zatem - w ocenie skarżącej - powinien mieć świadomość bezzasadności swojego roszczenia. Pomimo tego w kolejnych pismach procesowych oraz na terminach rozpraw podtrzymywał swoje stanowisko, czym spowodował konieczność poniesienia przez pozwaną kosztów zastępstwa procesowego. Trudna sytuacja materialna strony postępowania sama w sobie nie pozwala na przyjęcie, iż w sprawie zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające odstąpienie od obciążania powoda kosztami postępowania.

W odpowiedzi na zażalenie powód wniósł o oddalenie powództwa, zasądzenie na jego rzecz od pozwanej kosztów postępowania oraz przyznanie kosztów zastępstwa procesowego z urzędu. Podniesiono, że powód został zwolniony z obowiązku ponoszenia kosztów procesu ze względu na trudną sytuację materialną - odbywał on karę pozbawienia wolności, po jej zakończeniu wrócił do zajmowanego wcześniej lokalu, który wymagał gruntownego remontu. Nadto za zwolnieniem powoda z obowiązku ponoszenia kosztów zastępstwa procesowego przemawia także charakter sprawy, w tym zachowanie pozwanej na etapie przedsądowym, kiedy to powód od wielu lat kierował do pozwanej pisma, domagając się zawarcia umowy na czas nieokreślony oraz dołożył wszelkich starań w celu uregulowania zadłużenia z tytułu zaległości czynszowych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie, a orzeczenie Sądu Rejonowego uznać należy za trafne.

Regulacja art. 98 k.p.c. statuuje zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, zgodnie z którą strona przegrywająca proces zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Zasada ta może doznać wyłomu jedynie w wypadkach szczególnie uzasadnionych, w których stosownie do art. 102 k.p.c. sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis art. 102 k.p.c. urzeczywistniający zasadę słuszności, jako wyjątkowy nie konkretyzuje „wypadków szczególnie uzasadnionych”, toteż ich kwalifikacja należy do sądu, który winien mieć na względzie całokształt okoliczności konkretnej sprawy i zasady współżycia społecznego. Do kręgu okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek z art.102 k.p.c. należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i będące na „zewnątrz” procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony (zob. Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego..., tom I, pod red. prof. dr hab. T. Erecińskiego, WP LexisNexis, W-wa 2002, k.268). W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że do kręgu okoliczności uzasadniających zastosowanie art. 102 k.p.c. zalicza się między innymi ciężką sytuację strony przegrywającej (orzeczenie Sądu Najwyższego z 17.11.1972 r., I PR 423/72, OSN 1973,

Nr 7-8, poz. 138), czy też szczególny charakter sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 15.03.1983 r., I Cz 30/82).

W aspekcie przywołanych kryteriów Sąd Okręgowy w pełni podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, zgodnie z którym w niniejszej sprawie wystąpił wypadek szczególnie uzasadniony, przemawiający za nieobciążaniem w całości powoda kosztami procesu. W ocenie Sądu Okręgowego, za zastosowaniem wobec powoda dobrodziejstwa płynącego z art. 102 k.p.c. przemawia trudna sytuacja życiowa i finansowa powoda, który jest osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku, posiada zadłużenie z tytułu zaległości alimentacyjnych na dzień 31 maja 2013r. w kwocie około 31.000 zł. Powód

korzystał ze świadczeń z pomocy społecznej, otrzymując pomoc finansową w postaci zasiłku okresowego w kwocie ok. 180 zł miesięcznie, świadczenia na zakup żywności lub posiłku w kwocie 60 zł oraz dodatku mieszkaniowego w wysokości ok. 175 zł (k. 27-30). W niniejszej sprawie Sąd pierwszej instancji, mając na uwadze trudną sytuację majątkową powoda oraz potrzebę występowania w sprawie profesjonalnego pełnomocnika, ustanowił dla powoda adwokata z urzędu (k. 33).

Odnosząc się do zarzutów zaprezentowanych przez pozwaną w zażaleniu stwierdzić należy, że roszczenie powoda nie było oczywiście bezzasadne. Powód w niniejszej sprawie domagał się ostatecznie ustalenia, że jego oraz pozwaną (...) Spółdzielnię Mieszkaniową (...) w Z. łączy umowa najmu lokalu mieszkalnego położonego w Z. przy ul. (...) zawarta na czas nieokreślony oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego. W sprawie tej Sąd pierwszej instancji orzekł o potrzebie ustanowienia dla powoda profesjonalnego pełnomocnika (art. 117 § 5 k.p.c.). Przed Sądem Rejonowym odbyło się kilka terminów rozpraw: 16 stycznia 2014r., 10 kwietnia 2014r., 10 czerwca 2014r., 31 lipca 2014r., 2 września 2014r. Powód był obecny na wszystkich terminach, przez stronę powodową proces prowadzony był prawidłowo, bez przewlekłości i zbędnych wniosków procesowych zmierzających do jego przedłużenia.

W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd pierwszej instancji prawidłowo przyjął, iż zachodzi przypadek szczególnie uzasadniony przemawiający za nieobciążeniem powoda kosztami postępowania.

Zatem z uwagi między innymi na trudną sytuację materialną powoda oraz zasady współżycia społecznego orzeczenie o kosztach procesu w oparciu o art. 102 k.p.c. nie doprowadzi do pokrzywdzenia pozwanej i zgodne będzie z zasadami słuszności.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy oddalił zażalenie pozwanej na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. O kosztach pomocy prawnej świadczonej powodowi z urzędu w postępowaniu odwoławczym orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 2 ust. 3, § 6 pkt 3 w zw. z § 13 ust. 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013, poz. 461).

SSR (del.) Łukasz Malinowski SSO Magdalena Balion – Hajduk SSO Anna Hajda